

حکومتی هه‌ری کوردستان- عێراق

وزارتی په‌روه‌رده

به‌ریوه‌به‌ری گشتی پرۆگرام و چاپه‌مه‌نیه‌کان

په‌روه‌رده‌ی مه‌ده‌نی

فێربوون ده‌رباره‌ی به‌رپرسیاره‌تی

بۆ

پۆلی سییه‌می بنه‌ره‌تی

ئاماده‌کردنی

لیژنه‌یه‌ك له وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده

پیداچوونه‌وه‌ی زانستی

یوسف عوسمان حه‌مه‌د

سەرپەرشتى زانستى چاپ: يوسف عوسمان حەمەد

سەرپەرشتى ھونەرى چاپ: عوسمان پىرداود - خالد سلیم محمود

دیزاين و نىگارەکان: نەجمەددین بىرى

ئامادەکردنى چىرۆکەکان: دلىر ئىبراھىم

تايپ و جىيەجىکردنى بژارى ھونەرى: شىماء ياسىن

ناوەرۇك

۴	پېشەكى
۵	بەرپىسىيارىيەتى
۸	بەرپىسىيارىيەتى چىيە؟
۱۰	ئەركى بەرپىسىيارىيەتى قوتابى بەرامبەرئەركى رۇژانەى قوتابخانە وپاك و خاوينى
۲۰	ئەركى بەرپىسىيارىيەتى قوتابى بەرامبەر بە مال و قوتابخانە
۲۵	پېشپىكىيەك لەنيوان دوو پۇلى قوتابخانەدا
۳۰	گەشتىك بۇ ھاوينە ھەوارەكان
۳۲	كىشەكەى شەونەر
۳۳	بەرپىسىيارىيەتى
۳۴	چىرۇكىك دەربارەى بەرپىسىيارىيەتى بەرامبەر بە مال و قوتابخانە
۳۹	ئارام وتە لەفزيون
۴۲	بەرپىسىيارىيەتى وروودانى كارەسات

پیشہ کی

ماموستای دلسوز، پەرتوو کەکانی پەرور دەدی مەدەنی ھەنگاویکی پەرور دەییە لە قوتابخانە بنەرەتییەکاندا، کە لە چوارچیووی رەوشت و گۆرانی رەفتاری دەبیّت بەرور ئەوێ کە منداڵ چۆن کەسایەتی خۆی دروست بکات و متمانەیی بە خۆی خۆی بکات و کەسیکی کارا و بویریّت لە ناو کۆمەڵگەدا. پەرتوو کەکانی پەرور دەدی مەدەنی بە ھەر چوار بابەتی (بەرپرسیاریەتی و تایبەتمەندی و دادووری و دەسەلات) بابەتی رەفتاری ھزرین، واتە یاری کەسایەتی و بویریە، ئەم بابەتانە بۆ خویندنی دیربەدیر و رینووس کردن نییە، بەلکو چالاکی گروپی نیوان خۆی خویندکاران - قوتابیان و ماموستایە بۆ زاخاوی میشک و چالا کردنی ھزری منداڵە، کە چۆن پەییوەندی بە ھیز دەبیّت لە گەڵ ژینگەدا.

ماموستای بەرپز مەرج نییە بە تەواوەتی پابەند بیّت بە دەقەکانی ناو پەرتوو کەکە، ئەمە تەنھا جۆرە شیوازی کە بۆ زانینی چۆنیەتی وانەوتنەو و راھینان و مەشقی ھزری واتە دەبیّت ماموستا بیر کردنەوێ لە سنووری ئەم پەرتووکانە فراوەنتر بیّت بۆ چالاکی، نموونەیی ئەمانە بەینەو، لە ژینگەیی منداڵ و ئەو ئاژەلانە باس بکە کە لەلای منداڵ خۆشەویستن، لە ژیا نی رۆژانە و ژینگەیی دەورو بەری نموونە بەینەو، کاتی باسی دادویری دەکەیت مەرج نیە باسی چیرۆکی کتیب بکەین باسی دادویری رۆژانە بکە کە خۆی قوتابی - خویندکار پیی خۆشە و چیرۆکی لی وەر دەگریت.

پەرتووکی پەرور دەبی مەدەنی دەبیّت لە بەر دەستی قوتابی - خویندکار بیّت بۆ ئەوێ لە مەلەو لە گەڵ خیزانە کە باسی بەرپرسیاریەتی و دەسەلات و دادویری و تایبەتمەندی بکات.

ماموستایی بەرپز.. ھەولبەدە منداڵ فییری ئەو بیّت خۆی نموونەیی رۆژانە بەینیتەو بە بەشداری ماموستا مەبەست میتۆدی باسە کەییە، بۆ نموونە لەسەر تایبەتمەندی قسە دەکەیت با لە مالی خۆی دەست پیبکات، نەک لە دەقەکانی ناو پەرتوو کەکە. ئەم پەرتووکانە تەنھا بۆ رینیشاندەر و ئاسانکاری ماموستایە کە لەم شیوازە چالاکی بکات لە ژینگەیی خۆیدا، بە ھاو بەشی نیوان قوتابی و ماموستا، لە تاقیکردنەویدا دەکریّت باس لە چالاکی رۆژانە و نموونەیی ماموستا و قوتابی بییتە ھەوینی پرسیارەکان لە رۆژانە و مانگانەدا.

بەرپرسىارىيەتى

- پېناسەكەي / جىيەجىيەكرىنى ئەركى رۇژانەيە.
- مامۇستا / پېيۇستە قوتابى فېر بىرىت چۈن بىرىكەتەو و داھىنان دروست بىكات.
- مامۇستا / باس لە كىشەيەك بىكات كە رۇژانە قوتابىيان لە ناو كىشەكەدا ژيان دەبەنە سەر و، پەيۋەندى بە بابەتەكەو ھەبىت تا قوتابىيەكان لە ناو خۇياندا گىفتوگۇي لەسەر بىكەن و چارەسەرى گونجاوى بۇ بدۆزنەو.
- قوتابىيان فېر بىرىن (چەمكى) بەرپرسىارىيەتى چى يە؟
- فېرى راھىنان بىرىن لەسەر بىروبوچوونى جىاواز لەسەر چارەسەركردنى كىشەكانى ناو پۇل (پاكوخاوينى).
- فېرى بەرپرسىارىيەتى كەسى و گىشتى بىرىن.
- مامۇستا / پېيۇستە مەشق و راھىنانىيان پېبىكات لە نىو پۇلدا بەرامبەر بە (ماف و ئەرک).
- ئەو (دەستەواژانە) مامۇستا دەتوانى ھەمووى بەشىۋەى گروپ لەگەل قوتابىيەكان باسى لىۋە بىكات بەشىۋازى چىرۇك و يان بەشىۋەى شانۇگەرىي لە نىو پۇلدا، تا لە رىگەى ئەو چىرۇك و درامايانە بۇيان روون بىتەو.
- بەرپرسىارىيەتى كەسى چىيە؟ بەرپرسىارىيەتى بەرامبەر خۇت.
- بەرپرسىارىيەتى گىشتى چىيە؟ بەرپرسىارىيەتى بەرامبەر دەوروبەر (ژىنگە).

له م وینه دا فیڕ ده بین :-

۱. ریکخستنی که لویه لی تاییه تی ئه رکی تاکه.
۲. یارمه تیدانی دایک و باوک بهرپرسیاریه تیه بۆ هه مووان.
۳. خاوین راگرتنی که لویه له که نمان بهرپرسیاریه تیه.

* له روانگهی ههستکردن به بهرپرسیاریه تی گۆره پانی قوتا بخانه
 خاوین ده که یه نه وه؟ بۆچی؟
 * کارزان کاغه زی فری دایه باخچه ی قوتا بخانه؟ له سه ر ئه مه بدوی؟

هاورپى باش ھەلدە بىزىم

لەم وىنەدا فىردەبىم:-

- * بەشىۋازىكى جوان لەگەل ھاورپىيە كانم رەفتار دەكەم.
- * رىز لە بۆچوونى ھاورپىم دەگرم.
- * بە ھىمنى و بى دەنگى يارى دەكەم.
- * ھەول دەدەم كاتىكى خوش لەگەل ھاورپىكانم بەسەربىم.

بەرپرسىارىيە تى چىيە؟

تۆلەم وانە يەدا چى فىردەبىت؟

ھەركەسىك لە ئىمە چەند كاريكى ھەيە دەبىت بىكات. ئىمە بەم كارانە دەلىين بەرپرسىارىيتى. لەم وانە يەدا تۆ فىردەبىت چۆن بەرپرسىار دەبىت. تۆ فىردەبىت بۆچى گىنگە ئەم بەرپرسىارىيتىانە جىبە جى بىكرىت.

چەند وشە يەك بۆ فىربوون

بىروباۋەر

بەرپرسىارىيتى

ئەرك و ماف

چەند بىرۆكەيەك بۇفېربوون

بەرىسپارىيەتى چىيە؟

ئازادو تارا بە دايكيان گووت: (دەتوانىن جوجەلەيەك بە خىوبكەين
بەلېنىش دەدەين ھەموو رۆژىك جىگاكەشى پاك بىكەينەو.)
دايكيان گووتى باشە، بۆتان دەكرم.
ئازادو تارا بەلېنى چىيان دا؟

چى رۇدەدات ئەگەر بەلېنەكەيان بە جى ھىنا؟
چى رۇدەدات ئەگەر بەلېنەكەيان بە جى نەھىنا؟
ھەركەسىك ئەئىمە چەند كاريكى ھەيە دەبىت بىكات.

بۇ نمۇنە مامۇستاكەت يارمەتت دىدات بۇ ئەۋەى فېر بىت، دايىك و
باوكت ئاگايان لە تۆيە.

كەۋاتە ھەر بەرپرسىيارىتتەك ئەركىكە ئەۋىش پېۋىستە لەسەر تۆكە
بىكەيت.

- دەبىت ئەۋ شتانەى كە يارى پېدەكەيت كۆيانبەكەيتەۋە.

- دەبىت ئەركى مالەۋە جىبەجى بىكەيت.

ھەروەھا بەرپرسىيارىتتى ئەۋە دەگەننەت كە دەبىت بەشۋەيەكى
دىارىكراۋ بەجى بېئىرىت.

- ئىمە دەبىت رېز لە ھەستى كەسانى تر بگرين.

- ئىمە دەبىت راستى بلىين.

كاتى تۆ بەرپرسىيارىتتى بەجى دەھىنەت شتى باش روودەدات. كاتىك
كە تۆئەركى مالەۋە دەكەيت، شتىك فېردەبىت و ھەست بەشانازى
دەكەيت.

ئەگەر تۆ بەرپرسىيارىتتەك بەجى نەھىنا چەند شتىكى تر روودەدات،
ئەگەر ئەركى مالەۋەت بەجى نەھىنا تۆ شتى زىاتر فېرنابىت، تۆ شانازى
بەخۆت ناكەيت.

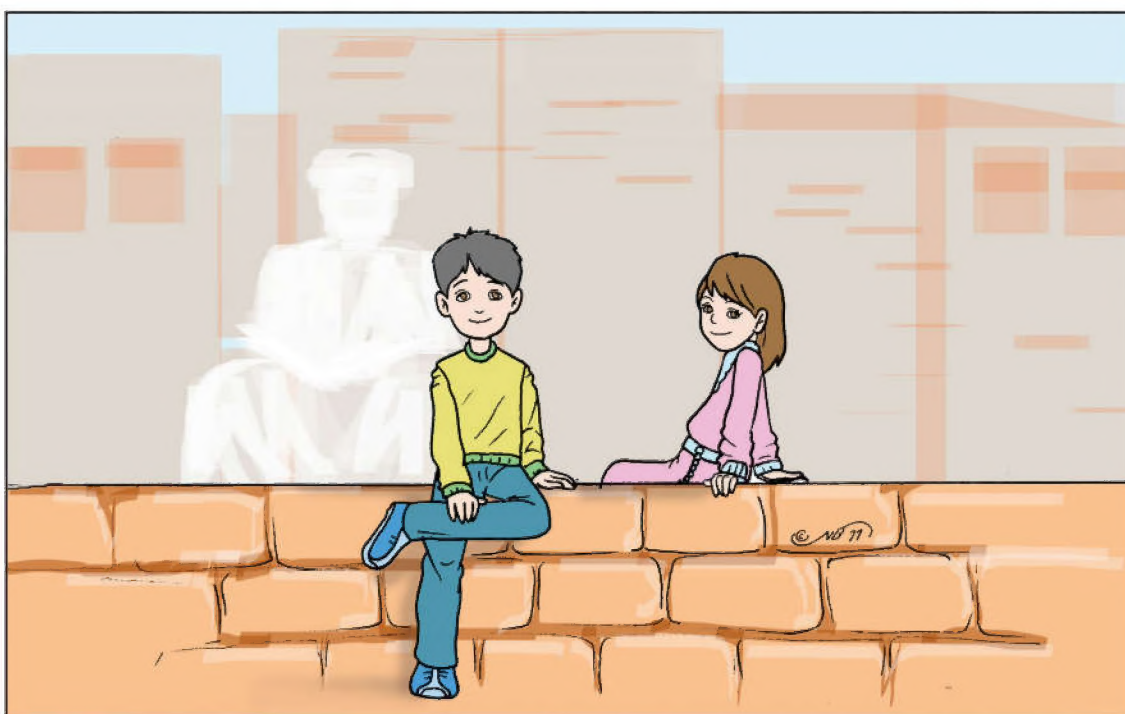
تۆچۆن بەرپرسىياردەبىت؟

چەند رېگايەكە كە ئىمە بەرپرسىيار دەبىن.

ئىمە بەلېن دەدەين كە شتىك بىكەين، بەلېنەكەى خۇمان دەبىتە
بەرپرسىيارىتتى.

ئەرکی بەرپر سیاریه تی قوتابی بهرامبه ر ئەرکی رۆژانه ی قوتابخانه و پاک و خاوینی

ماردین و مهتین خوشک و بران نیشته جیی شاری سلیمانین ههردووکیان قوتابی پۆلی سییه می بنه ر هتین . ماردین کچوله یه کی جوان و پاک و ژیره زور هه ز به پاک و خاوینی دهکات ، هه میشه بایه خ به پاک راگرتنی پۆشاک و خاوینی که ل و په له کانی ده دات ، به لام مه تینی برای که مته رخه مه وه کو ماردینی خوشکی زور گرنگی به پاک و خاوینی نادات ، ماردین جگه له پاک و خاوینی خوی ، رۆژانه تا کو ئەرکی رۆژانه ی قوتابخانه ی جیبه جی نه کات ناخه وی و خه وی لی نا که وی به لام مه تین وه کو ماردین هینده رشت نیه له سه ر ئه نجامدانی ئەرکی رۆژانه ی قوتابخانه و پاک و خاوینی خوی ، بویه ماردین هه موو کاتی که نا کو که له گه ل مه تین له سه ر که مته رخه میه که ی له جیبه جی نه کردنی ئەرکی رۆژانه ی و خاوینی رانه گرتنی چونکه ماردین هه ست

دەكات ئەگەر هاتو قوتابی لە قوتابخانە بایەخ بە پاک و خاوینی خۆی
نەدات قوتابیانی پۆلەکیان حەزیان لێ ناکەن و هاوڕێیەتیان لەگەڵدا
ناکەن، لە هەمان کاتدا دەبنە مایەیی شەرمەزاری قوتابیانی پۆلەکیان
و سەرکۆنە کردنیان لەلایەن مامۆستاکانەوە.

- چالاکی

مامۆستا/دەتوانی لەم چیرۆکەدا چالاکی لە نیۆ پۆلدا ئەنجام بدات.
مامۆستا لە ئەنجامی گفتوگۆکردن لەسەر ئەم دوو وێنەیەدا
پێناسەیەکی بۆ چەمکی بەرپرسیاریەتی لەلا بەرجەستە دەبێت.
ئەویش بە پێناسەکردنی بە شیوەی (تیوری و کرداری).
کەواتە پێناسەیەکی دروست بۆ چەمکی بەرپرسیاریەتی دیته کایەو
بەم شیوەیە:-

(بەرپرسیاریەتی جێبەجێکردنی ئەركی رۆژانە)
لە ئەنجامدا قوتابیانی بۆیان روون دەبێتەو هەموو تاکیك لە
كۆمەلگەدا رۆژانە بەرپرسیارە لە جێبەجێکردنی ئەركی رۆژانە و پاک
راگرتنی خۆی و كەلوپەلەكانی.

بۇ نمونە: قوتابى بەرپرسىيارە لە جىبەجىكردى ئەركى رۇژانەى.
مامۇستا: بەرپرسىيارە لە جىبەجىكردى ئەركى رۇژانەى.
ھەموو كارمەندىكى حكومت بەرپرسىيارە لە ئەنجامدانى ئەركى
رۇژانەى.

نمونەى تر قوتابيان بازانن چۆن ئەوان بەرپرسىيارن لە جىبەجىكردى
ئەركى رۇژانەيان ئاواش سەرۆكى خىزان و تاكو بگرە سەرۆكى حكومت
بەرپرسىيارە لە جىبەجىكردى ئەركى رۇژانەى.
(مامۇستا دەتوانى گفوتگو لەسەر ماف و ئەركدا بكات).

بە نووسىنى دەستەواژەى (ھەموو مافىك ئەركى بەرپرسىيارىەتى لە
ئەستۆيە) لەسەر تەختە وەكو چالاكى گفوتگو لە سەر بكات لەگەل
قوتابىەكان، تاكو بۆيان روون بىتەو ھەر تاكىك لە نىو كۆمەلگەدا
رۇژانە بەرپرسىيارە لە راپەراندنى ئەركى رۇژانەى، تا قوتابى ماف و
ئەركەكانى بناسى.

تا قوتابى بزانى ھەندىك بەرپرسىيارىەتى دەكەوئە ئەستۆى، وەكو
بەرپرسىيارىەتى بەرامبەر (دايك و باوك - قوتابخانە و ژىنگە).
ئىنجا مامۇستا دەتوانى بەشىوہى چالاكى لە نىو پۆلدا لەگەل
قوتابىەكاندا گفوتگو لەسەر چەند بەرپرسىيارىەتییەك بكات كە رۇژانە
قوتابيان دەتوانن ئەنجامى بدەن.

بۇ نمونە / بەشداری کردن له پۆل بۆ پاک و خاوینى.

- ھاوکاری کردنى باوکی.

- یارمەتیدانى دایکی ئەگەر داواى یارمەتى لیکرد.

- یاریکردن لەگەل تیمى گەرەكەکیان كە زۆر حەز لە وەرزش دەكات.

- ئەمانە ھەموو بەرپرسىيارتییه ئەگەر ئەنجامیدا ئەوا سوودی پى

دەبەخشی، ئەگەر لە دەستیشدا ئەوا بەھاكانى لە دەست دەدا.

چەند كېشەيەك بۇ چارەسەر كىردى

ئەو بەرپىرىسىيەتتە بۇيۇنەو كە كەسانى ترهەيانە. پاشان وەلامى
ئەم پىرىسىيەتتە بۇيۇنەو كە لە خوارەو ئامازەيان پىكراو :
ئازاد پىش ئەو لە شەقام بىپەرىتەو سەيرى ئەم لاوئەولاي خۇي
دەكات.

سارا ئۆتۈمبىلەكەي دەو سىيىت، كاتىك گۈپى سوورى ترافىكەكە
پى دەبىت.

سامان پىش تەماشاكردنى تەلەفىزىون ئەركى مالىەو جىبەجى
دەكات.

شىرىن دەبىت ھەشتى بەيانى لەسەر
كارىت.

ئالان ئەندامى يانەي تۈپى
پىيە، ھەموو رۇژىك دەبىت دواي
تەواو بوونى ئەركەكانى قوتابخانە
بچىت بۇ راھىنان.

دىارگوتى دواي تەواو بوونى
قوتابخانە دەچم ئالان دەبىنم.

كى بەرپىسىارە؟

بەرپىسىارىتتەكە چىيە؟

چۈن كەسىك بەرپىسىار دەبىت؟

چى روودەدات كاتىك ھەرىكەك لە ئىمە ئەو ئەركە بەجى دىنىت كە
دەبىت بىكات؟

چى روودەدات كاتىك ئەو ئەركە جىبەجى نەكات كە دەبىت بىكات؟

بابزانين تۆچى فېرېوويت؟

وېنەى كورو كچىك بكيشه، لهوېنەكه دا ئهوه نيشان بده كه ئه مانه
ئەركىكيان لەسەرە دەبیّت بیکەن. (وهكو خویندن بهیهكهوه) ئاماده به
چی له باره ی وینەكه دەزانیت به پۆلهكه ت بلیت، پیمان بلی چۆن ئەم
كهسه بهرپرسياره؟ چی رووده دات كاتیک ئەم كهسه ئەركی خوی به جی
دههینیت؟ چی رووده دات كاتیک ئەم كهسه ئەركی خوی به جی نههینیت؟
پیمان بلی بۆچی گرنکه بهرپرسياربین له ههلسوكه وتماندا.

چالاکى

۱. داوا له بهرپوهبهرى قوتابخانهكه ت بکه سەردانى پۆلهكه ت بکات،
داواى لى بکه چەند شتیک لەسەر تهخته رەشهكه بنووسیت كه پيوسته
بيکات، پاشان چەند پرسياریک بکه.

چۆن بهرپوهبهر ئەم بهرپرسياریتیانه ی وهگرتهوه؟
چی رووده دات كاتیک بهرپوهبهر ئەم بهرپرسياریتیانه ی جیبه جی
دهکات؟

چی رووده دات كاتیک بهرپوهبهر بهرپرسياریتییهکانی به جی
نههینیت؟

بۆچی ئەم بهرپرسياریتیانه بۆ قوتابخانهكه گرنکه؟

۲. له قوتابخانه كېدا قسه له گهل دوو قوتابی ديكه بكه. داوايان لى بكه كه دوو لهو شتانه بلين كه بهرپرسيارن لى. ئاماده به له گهل پوله كه داهم شتانه گفتووگوبكه.

* چون هم بهرپرسياريتيانه فيربوون؟

* چي پرووده دات كاتيك بهرپرسياريتيه كه به جي دهينن؟

* چي پرووده دات نه گهر به جي نه هينن؟

۳. له خه يالى خوتدا هونراوه يه ك ياخود چيروكيك دروست بكه. نه گهر له تواناتدا هه بوو بينووسه. تيايدا باس لهو نهركه بكه كه تو هه تهو پاشان پرووني بكه ره وه بوچي به لاته وه گرنگه.

۴. له سهر پارچه كاغه زيک وينه ي قوتابييه كي هاوريت بكيشه، له وينه كېدا پيشاني بده كه هم هاوريتت نهركيك به جي دهينيت. تو ده توانيت وينه يان بكيشيت له كاتيكدا كه ددانيان ده شون، ياخود قزيان شانه ده كهن، وينه كه ت رهنگ بكه.

چەند بىرۆكەيەك بۇ فىربوون سوودو بەھاكانى بەرپرسيارىتى چييه؟

ئەو سوودانەي كە لە بەرپرسيارىتى فيرى دەبىت ئەمانەي لاي
خوارەوھن:

ئيمە دەزانين ئەو شتانەي كە لە داھاتوودا چاوەروانى دەكەيت.

كاتىك تۆ بەلينيىك دەدەيت، ئيمە باوەر بەتۆ دەكەين ئەگەر تۆ ئەو
بەلينيەي كە ئەمرو دات بەجى بەينيت ئيمە باوەر بە تۆ دەكەين كە پەيمانى
بەيانيش بەجىي بەينيت. بەمجۆرە متمانە بەتۆ دەكەين و خەلك پروات
پى دەكەن.

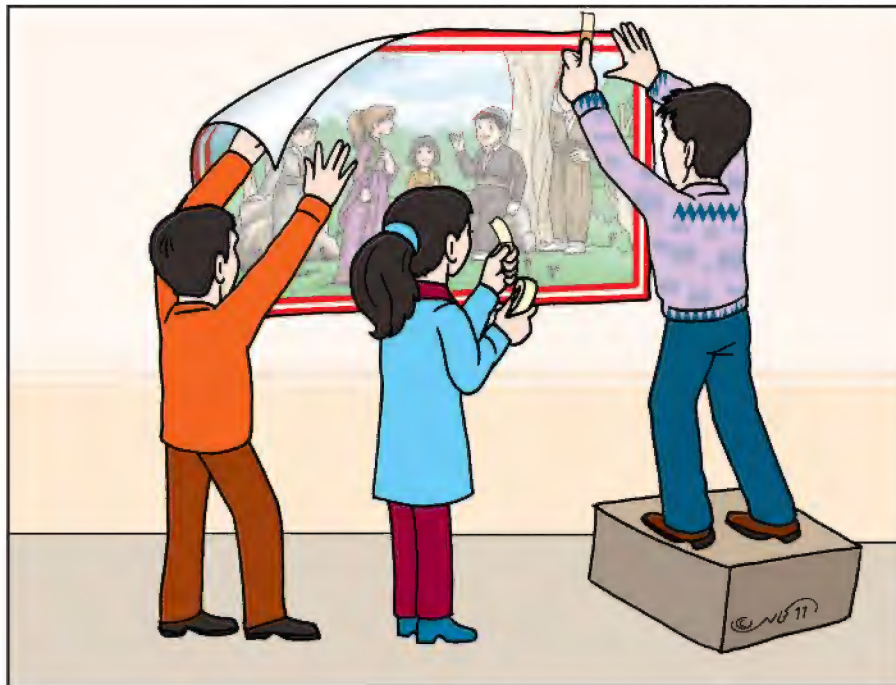

ھەست بە ئارامى زياتر دەكەيت

ئەگەر گلۆپى سەوز پىبوو
پەرىتەوہ بۆ ئەو بەرى شەقامەكە
شوفىرى ئوتومبىل متمانەت پى
دەكات. كاتىك گلۆپى سوور پى
دەبىت شوفىرەكە رادەوہستىت،
تۆش متمانە بە شوفىرەكە
دەكەيت، بەمجۆرەش ھەست بە
ئارامىيەكى زياتر دەكەيت.

دهتوانين کاره‌کان زووتر ته‌واو بکه‌ين.

کاتیک هر کور و کچیک له گرووپه‌که‌دا کاری خوی دهکات کاره‌که به به‌شداری کردن زووتر ته‌واو ده‌بیت.

پیویسته هر که سیك به‌شی خوی کاربکات.

کاتیک هر که سیك به‌شی خوی کاربکات به‌مچوره یه‌ک که‌س هه‌موو کاره‌کان ناکات. واته به‌گروپ کار ده‌که‌ين.

نیمه شانازی به‌گرووپه‌که‌مانه‌وه ده‌که‌ين.

کاتیک هر که سیك له گرووپه‌که‌کاری خوی کرد، شانازی ده‌که‌ين که به‌شیك بین له‌م گرووپه.

نیمه هه‌ست به‌خووشی ده‌که‌ين.

کاتیک ته‌و کارانه ته‌نجام ده‌دهیت که له‌سه‌رته بیکه‌یت، خه‌لک ده‌ستخووشیت لی ده‌که‌ن.

به جيئنياني هه ربه پرسياري تييه ک چەند به هايه کي ههيه، که ئەمانه ي
لاي خواره وهن:

ئيمه دهبيت واز له چه ند شتيكي تر بهينين.

له وانهيه کات و پارهي بويت. له وانهيه نه توانيت ئەو شتانه بکهيت
که ئاره زووت ليينه، وهک ته ماشا کردني ته له فزيون يا خود کتيب
خويندنه وه.

ئيمه له وانهيه بترسين که کاريكي خراپ دهکەين.

تۆ له وانهيه ههست به نيگه راني بکهيت که ئايا خه لک چۆن بير له
تۆ ده که نه وه. تۆ له وانهيه ههست به دلە راو کي بکهيت و بير له وه بکهيت وه
که چي رو و ده دات، له کاتي کدا ئە گەر سه رکه و توونه بوويت.

ئيمه له وانهيه ههست بکهين زياتر پيوسته له گه ل که ساني ديکه کار بکهين

تۆ له وانهيه هه موو کاره کان بکهيت، له وانهيه ههست به وه بکهيت که
هه موو کاره که بکهيت و که ساني تر به شه کاره کاني خويان نه کهن.

ئېمە لەوانە يە ھەست بە توورە بوون بکەين.

تۆلەوانە يە پيويست بکات چەند شتيک
بکەيت کە نەتدەويست بيانکەيت.

تۆ چۆن برياردەدەيت کە ئايا
بەرپرسياريتي تازەت دەويت؟ يەکەم،
ئەوھەيە کە تۆدەبييت سەيري سوودو
بەھاکان بکەيت، تۆدەبييت برياردەدەيت کە
ئايا سووودی زۆرتەرە يان زيان؟ دواي ئەوە برياردەدەيت کە چي بکەيت.

چەند کيشە يە ک بۆ چارە سەرکردن.

لە خوارەوہ چوار بەرپرسياريتي دەخوينينەوہ وەلامی پرسيارەکان
بدەوہ. سوودو بي سوود (زيانەکان) ديارى بکە بەھوى ئەو زانيارانەي
کە فيري بوويت.

١. تاراو سامان بۆ ياريکردن دەچوونە دەرەوہ. باوکیان گوتی: «تارا
ئاگات لە برا بچکۆلەکەت بيت مەھيلە ئازاري پيېگات.»

٢. مندالەکان بۆ سەيران چوونە باخي گشتی. نيشانە يەک لە باخچەکەدا
ھەلواسرابوو و نووسرابوو: تکايە پاک و خاوينی باخچەکە پياريزە.

٣. ماموستا گوتی: ((تکايە ھەموو پيئووسە رەنگاوردەنگەکان دابەش بکەن.))

٤. زارا بەليني دا کە کيک بۆ ئاھەنگی پۆلەکە دروست بکات.

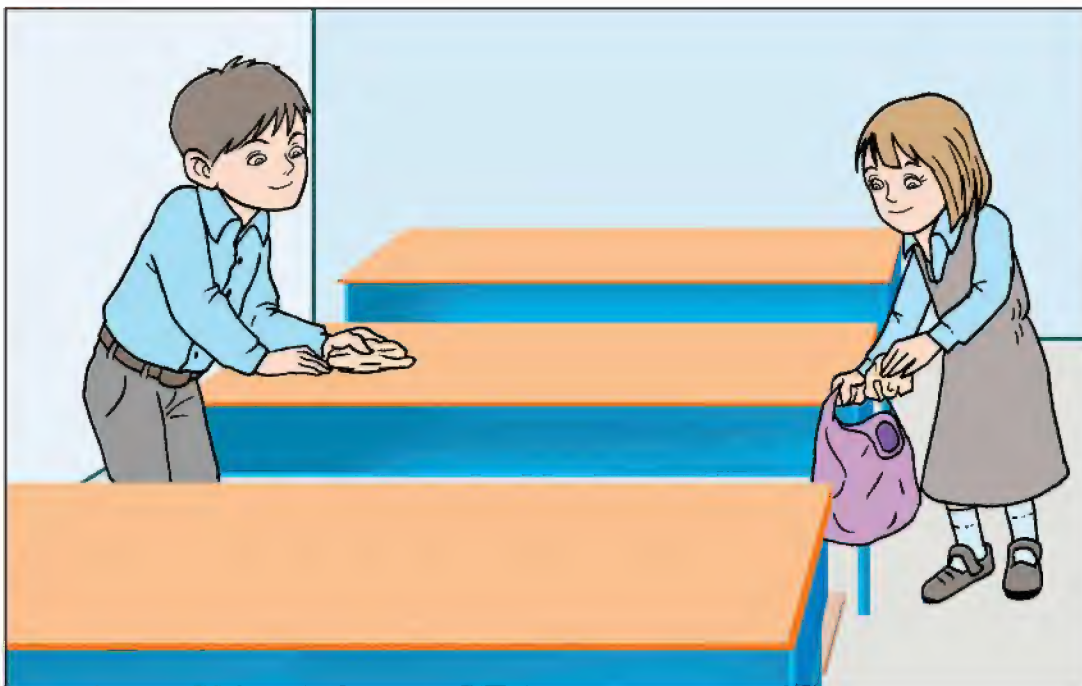
ئەرکی بەرپر سیاریه تی قوتابی بەرامبەر بە

مال و قوتابخانە

ئەلەند و سەھەند خوشک و یران نیشتەجیی شاری شەقلاوەن. شەقلاوە شاریکی دلگیر و خوشە، کەوتۆتە ژیر بناری چیاى سەفینی سەرکەش، پرە لە دارستانی گەورە و ئاوی سازگار و شاریکی فینک و خوشە، گەشتیاران لە ھەموو شارەکانی دیکە لە ھاویناندا رووی تێدەکەن بۆ ئەوێ چەند کاتیکی خوشی تیا دا ببەنە سەر.

ئەلەند و سەھەند قوتابی پۆلی سییەمی بنەرەتین، ھەردووکیان لە پاش ئەنجامدانی ئەرکی روژانەى قوتابخانەیان یارمەتی مالهەش دەدەن ئەگەر دایک و باوکیان داوای جیبەجی کردنی ئەرکیکیان لى بکەن، تاکو خوشەویست بن لای دایک و باوکیان.

ئەلەند و سەھەند قوتابخانەش بە مالى دووھمی خویان دەزانن بۆیە
 روژانە شوینی دانیشتن و ناو ژووری پۆلەکیان وەکو ژووری مالهویدیان
 پاک رادەگرن هەركاتی پەرەکاغەزیک یاخود پاشماویدی خواردەمەنییەك
 لە نیو ژووری پۆلەکیان کەوتبی یەكسەر هەلی دەگرنەو و دەیخەنە
 ناو سەبەتە ی پۆلەکیان تاكو پۆلەکیان هەردەم بە پاک و خاوینی
 بمینیتهو و چونکە هەست دەکەن ئەوان بەرپرسیارن لە پاکراگرتنی ژینگە ی
 قوتابخانەیان هەروەکو ژینگە ی مالهویدیان.

• مامۆستا / دەتوانی لەسەر ئەم چیرۆکە ئەم چالاکیانە ئەنجام بدات.
 ۱. دروستکردنی لیژنە ی پاکوخاوینی لە قوتابخانە کە پیکهاتبی لەو
 قوتابیانە ی کە روژانە ئەرکیان جیبەجی دەکەن و پاک و خاوینن.

۲. ئەنجامدانى چالاكى بەشيۋەى شانۇگەرى گوزارشت لە ژىنگە پارىزى بىكات لە ناو قوتابخانەدا، تا قوتابيان ھەستى پاك راگرتنى ژىنگە پارىزيان لا بەرجەستە بىت و ژىنگەى قوتابخانەيان لا خوشەويست بىت.

- ئىنجا مامۇستا / دەتوانى (بەرپرسىيارىيەتى گشتىيان) بۇ باس بىكات كە ھەموو تاكىك لە كۆمەلگەدا بەرپرسىيارىيەتى ھاوبەشى ھەيە بۇ نمونە وەكو:-

- پاراستنى ژىنگەى قوتابخانە و كەلوپەلەكانى.

- پاكراگرتنى باخچەى قوتابخانە.

- نەشكاندننى جامى پەنجەرەكان.

- مامۇستا ئەو دەستەواژانە لەسەر تەختە بە ماجىكى رەنگاۋرەنگ بۇيان بىنوسىتەو ئىنجا لەگەل قوتابىيەكان گىتوگۇيان لەسەربىكات، يا بوار بە قوتابىيەكان بدات ھەركەسە بەئازادانە گوزارشت لە بىر و بۆچونىيەكانيان بىكەن مامۇستا پىۋىستە ئازادىان بىكات رەخنە بگرن تاكو ترس و شەرم لايان بىرەوئەو بواريان پىبدرىت نمونەى زىندوو بىيىتەو لەسەر بەرپرسىيارىيەتى كەسى و گشتى چونكە قوتابى شتى باشى لا ھەيە ئەگەر ئازادى رادەربىنى ھەبىت لە نىۋپۇلدا قسەبىكات تاكو بۇيان روون بىتەو بەرپرسىيارىيەتى كەس و گشتى تا چەند پەيوەندىان بەيەكەو ھەيە بۇ نمونە:-

- دكتور چارەسەرى نەخۇش دەكات و بەرپرسىيارە لە ئەنجامدانى ئەركى

رۆژانه‌ی له نه‌خۆشخانه.

نمونه‌ی دیکه بۆیان باس بکریت:

- پۆلیسی هاتوچۆ رۆژانه ئهرکی به‌رپرسیاریه‌تی ریکخستنی ناو شاری له ئه‌ستویه له دروست نه‌بوونی جه‌نجالی و ژاوه‌ژاوی ئۆتۆمۆبیل له نیو بازار و شه‌قامه‌کاندا.

- (مامۆستا ده‌توانی گه‌توگۆیان له‌گه‌لدا بکات وه‌کو چالاکی).

بۆئهمه‌ی قوتابییه‌کان له ناو پۆلدا زیاتر به‌شداری بکه‌ن پێویسته مامۆستا بوار به‌ قوتابییه‌کان بدات ئازادانه ره‌خه‌بگر و ده‌ستنیسانی که‌موکۆریه‌کانی ناو پۆل و گۆره‌پانی قوتابخانه بکه‌ن. بۆ نمونه:-

- له‌سه‌ر ته‌خته بنوسریت کۆ به‌رپرسیاره له پێسبوونی ژینگه‌ی قوتابخانه؟

له‌وانه‌یه قوتابییه‌ک بلی به‌ریوه‌به‌ر به‌رپرسیاری یه‌که‌مه له پێسبوونی ژینگه‌ی قوتابخانه با ئازاد بکریت له راده‌ربهرین چونکه ئامانجی سه‌ره‌کی له‌ خوێندنی بابته‌ی په‌روه‌رده‌ی مه‌ده‌نی زیاتر بوار پێدانه به‌ قوتابی له نیو پۆلدا ببیته ته‌وه‌ری سه‌ره‌کی گه‌توگۆکردن تا‌کو خۆیان ده‌ست نیشانی گرفت و کێشه‌کانی ناو پۆل بکه‌ن و له‌همان کاتدا چاره‌سه‌ری گونجاوی بۆ بدۆزنه‌وه.

- دياره ئەمەش بە شۆەى گرووپ دەبىت ھەر گرووپىك لە نىوان خۆيان نوڤنەر ھەلدەبژىرن بۆ ئەو ھى لە جياتى گروپەكەيان راى خۆى دەرېېرى.

نمونه / لەسەر بەرپرسياريەتى كەسى و گشتى تا چەند ھاوبەشن.
- فەرمانبەر لە فەرمانگە بەرپرسياره لە راپەراندنى ئيش و كارى ھاولاتيان رۆژانە لە فەرمانگەكان چونكە ئەركى بەرپرسياريەتى ھاولاتيانى لە ئەستۆيە لە ھەمان كاتدا پيويستە ئەو فەرمانبەرە پاريزگاريش لە فەرمانگەكەى بكات.

- بۆ ئەو ھى قوتابى بزاني فەرمانبەرى كەمتەرخەم ھەيە لە فەرمانگە ئەركى بەرپرسياريەتى جيپەجى ناكەن، لە ھەمان كاتدا فەرمانبەرى چالاک ھەيە ئەركى بەرپرسياريەتى ئەنجام دەدات.
- كاتىك قوتابى چەمكى بەرپرسياريەتى كەسى و گشتى لا بەرجەستە بوو ھەست دەكات بەشيكە لەم كۆمەلگەيە.

- ئينجا ھەستى بەرپرسياريەتى لا گەشە دەكات لە پاراستنى مۆلكە گشتيەكان وەكو (نەخۆشخانە - ژينگەى قوتابخانە - دامودەزگا حكوميەكان - شوڤنە گەشتوگوزاريەكان -).
ئەو كاتە لە ئاستى بەرپرسياريەتى دا دەبن و ولاتەكە بە ولاتى خۆيان دەزانن و پاريزگارى ليدەكەن.

پیشبرکییه ک له نیوان دوو پۆلی قوتابخانه دا

مامۆستا شیرین مامۆستای پهروهردی مهدهنیه له شاری دهۆک
پیشبرکییهکی سازکرد له نیوان ههردوو (گروپی أ، گروپی ب)
ئهم پیشبرکییه له هۆلی قوتابخانه که ئهجامدا که به وینهی جوان و
نەخشە کوردستان که بهرهمی قوتابیانی قوتابخانه که بوو رازابوو.
مامۆستا شیرین دواي ئهوهی به خیرهاتنی میوانهکان و قوتابیانی کرد
وتی ههندیك پرسیار ئاراسته ی گروپی (أ) دهکەم و مامۆستا تاراش
ههندیك پرسیار ئاراسته ی گروپی (ب) دهکات و له کوتاییدا ئهجامی
پیشبرکییه که تان بۆ ئاشکرا دهکەین.

مامؤستا شیرین / ئیستا پرسیاره کان دهکهم بهلام
کەس له شوینی خوی قسه ناکات و تهنها دهست بهرز
دهکهنه وه.

پ ۱: ژینگه چیه؟

هیشوو / مامؤستا ژینگه هه موو ئه و شتانه یه که دهوری
ئیمه یان داوه.

مامؤستا شیرین / ئه و شتانه وه کو چی؟

ههردی / مامؤستا وه کو ئاووهه واک.

مامؤستا / ئهرکی ئیمه چیه بهرامبه ر ژینگه؟

ئاسۆ / مامؤستا ده بیته بیپاریزین و پیسی نه کهین.

مامؤستا / ئه گهر ژینگه پاک بیته له چی دوور
دهکهنه وه؟

کانی / مامۆستا له هه‌موو نه‌خۆشییه‌ک دوور ده‌که‌وینه‌وه ته‌ندروستی‌مان باش و له‌ش ساغ ده‌بین.

مامۆستا شیرین / ئافه‌رین قوتابیانی خۆشه‌ویست ده‌ستان خۆشیی و ئیستاش مامۆستا تارا پرسیاره‌کان ئاراسته‌ی قوتابیانی پۆلی سییه‌می (ب) ده‌کات

مامۆستا تارا / قوتابیانی خۆشه‌ویست پرسیاره‌کانی منیش زۆر ئاسانه‌ هه‌وادارم له‌ وه‌لام و پێشبرکییه‌که‌دا سه‌رکه‌وتووین.
پ ١ / قوتابیانی خۆشه‌ویست کۆ قوتابخانه‌ و په‌رتووک پێداویسته‌کانی خۆ‌ئێ‌مان بۆ دا‌بین ده‌کات؟

هه‌نار / مامۆستا هه‌ندیکیان حکومه‌تی هه‌ریم و هه‌ندیکیان دایک و باوکمان.

مامۆستا تارا / ئافه‌رین هه‌نار ... ئیستا کۆ پیم ده‌لیت حکومه‌تی هه‌رمی کوردستان چیتان بۆ دا‌بین ده‌کات؟

رۆشنا / مامۆستا بىناي قوتابخانەو ھەموو
پىداويستىيەكان.

سرود / مامۆستا ھەموو پەرتوو كەكانمان.

مامۆستا تارا / زۆر باشە دەستان خوش بىت .. ئەي
دايكان و باوكان چىتان بۆ ئامادە دەكەن؟

گولالە / مامۆستا جلوبەرگ و خەرجى رۆژانەمان.

نازە / مامۆستا جانتا و پەراودەكانمان لەگەل پىنوس و
زۆر شتى تر.

مامۆستا تارا / ئافەرىن قوتابيانى خوشەويست.
دوا پرسىيارم بەرامبەر ئەم ھەموو مافانەي كە ھەتانه،
ئەركى ئىوہ چى يە؟

پیشرهو / مامۆستا راگرتنی قوتابخانه و پۆلهکان به
خاوینی.

زانا / مامۆستا خویندن و دوانهکهوتن.

سۆران / مامۆستا پاراستنی په‌رتووک و هه‌موو
که‌لۆپه‌لی تر له ون بوون و شکاندن و دراندن.

مامۆستا تارا / ئه‌ی ئافه‌رین قوتابیانی خوشه‌ویست
به‌مشپوهیه کوردستان پیش ده‌خه‌ن و دلی دایک و باوک و
که‌سوکار تان خوش ده‌که‌ن.

له‌ ئه‌نجامی پیشبرکی که‌دا هه‌ر دوو پۆله‌که‌ سه‌رکه‌وتوو بوون و پله‌ی
یه‌که‌میان به‌ده‌سته‌یه‌ی به‌رپوه‌به‌ر و مامۆستایان ده‌ستخوشییان لێ
کردن.

گەشتىك بۇ ھاوينە ھەوارەكان

لە گەشتىكى قوتاياندا لە گەل مامۇستاكانيان بۇ ھاوينە ھەوارەكاني
ھەورامان لە شوپىنىكى خوش و رازاودا قوتايان كۆ بوونەو و
گفتوگويان ئەو بوو چۆن بتوانن ئەوانىش ھاوکاربن كە نىشتمانەكەيان
بەكەن بە جوانترین و پاكترین ولات .. بۇ گەيشتن بەو ئامانجە پريارياندا
ھەريەكەيان كاريك ئەنجام بەدن.

كاو وتى: بەلينيان پيدەدەم كە گەرامەو لادىكەي خۆمان دار گويىك
پروينم كە بەرھەميكى خوشى ھەيە و گەلا و سيبەري جوانى ھەيە.
ھەردى وتى: پريار دەدەم منىش دار چناريكى جوان پروينم و بىپاريىزم
تاكو پيدەكات و دەبيت بە بەشيك لە جوانى شارۆچكەم.

هیشوو که کچۆله یه کی جوان و قوتابی پۆلی سییه م بوو له گه ل دهسته خوشکه که ی که ناوی کانی بوو له گه ل ئاسۆ و گۆران وتیان ئیمه ش په میان ده دهین قوتا بخانه که مان و باخچه ی گه ره که که مان و پارکه جوانه کان و گۆله ناسکه کانی و هه موو ئه و شوینانه ی لیبی ده خوینین و کاری تیدا ده که یین به خاوینی بیانپاریزین و هه موو سالیک له هه لمه تی دار چاندندا به شداری بکه یین بۆ رازاندنه وه ی کوردستانی خوشه ویست. مامۆستایان که گوئیان له م گفتوگۆیه بوو دهستخۆشیان له قوتابیان کرد و وتیان هه ربژین ئیوه ن کوردستان به ره و گه شه و ئاوه دانکردنه وه ده به ن. هه موو شوینیک وه ک هه ورامان خۆش و به پیت و دلفین بیت.

چالاکى

۱. دروستکردنی گروپییک له قوتابیان بۆ چاندنی گۆل له باخچه ی قوتا بخانه .

۲. پاراستنی ژینگه ی مال ئه رکی هه موومانه ، (گفتوگۆ).

۳. له سه ر نه خشه ی کوردستان ناوچه ی هه ورامان نیشان بکه .

ژینگه ی پاک ته ندروستی بۆ هه موومان دابین ده کات.

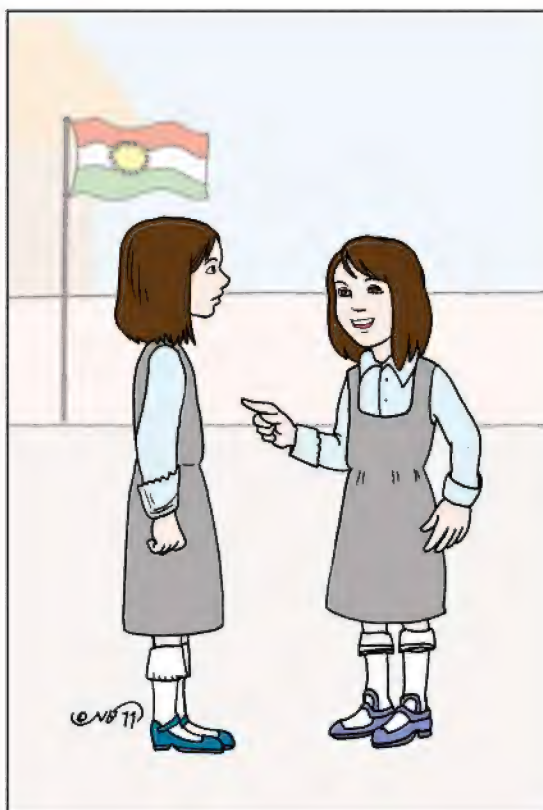
چاره سهرکردنى كيشه يه ك

له گه ل يه كيک له قوتابيه كانى تر دا كار بکه، ئەم چيروکه ده رباردى شه ونم بخوينه وه. ماموستا کهت ده بىت وي نه يه کهت بداتى، وه لامى پرسياره كانى سهر وي نه کهت بده وه. دوايى پيى بلى به بوچوونى تو ده بىت شه ونم چى بکات و بو؟

كيشه كه ي شه ونم

دايكى شه ونم گوتى: ((دواى ته و او بوونى قوتا بخانه پيوسته بچيت

بو لاي پزىشكى ددان.))

دواى ته و او بوونى قوتا بخانه، شيلانى هاوړيى به شه ونمى گوت: ((گوايه به ليىنت دا وه، كه ئەمرو پاش قوتا بخانه بمينيته وه، ئيمه پيوستيمان به تويه كه له گه ل گروپه كه ي ئيمه يارى بکه يت. ئە گه ر بىت و تو نه مينيته وه، ئە و ئيمه يارى زانى ته و او مان نابىت.))

پيشانمان بده تو چى ده زانيت؟

كو تا يى بو ئەم چيروکه بنووسه. ئەم بيروكانه به كار بهينه كه له م وانه يه دا فيربوويت. باسى ئە وه بکه كه چو ن برياردرا كه ئەم چيروکه كو تا يى پي به يى نريت. شه ونم به قسه ي دايكى يان هاوړيه كه ي ده کات؟

به رپر سیاریه تی

چالاک قوتابی پۆلی سییه می بنه رتهیه رۆژیک له گهل ئەندامانی
خیزانه که ی چون بۆیه کییک له سهیرانگاکانی کوردستان .. چالاک بینی
له دووره دوو مندال یاری ده که ن ئاگریان ده کرده وه .. دوا ی که مییک له
ئه نجامی ئاگر کردنه وه که وه دهنگی ته قینه و دیه ک ئه و ناوچه یه ی هه ژاند
.. که خه لکی لییان نزیک بوونه وه ته ماشایان کرد هه ردوو منداله که به
سه ختی بریندار بوونه چالاکیش زۆر دلته نگ بوو به م رووداوه و خۆزگه ی
خواست که زووتر ئاگاداری ئه و دوو منداله ی بکردایه ته وه و ئه وه رووی
نه دابایه .

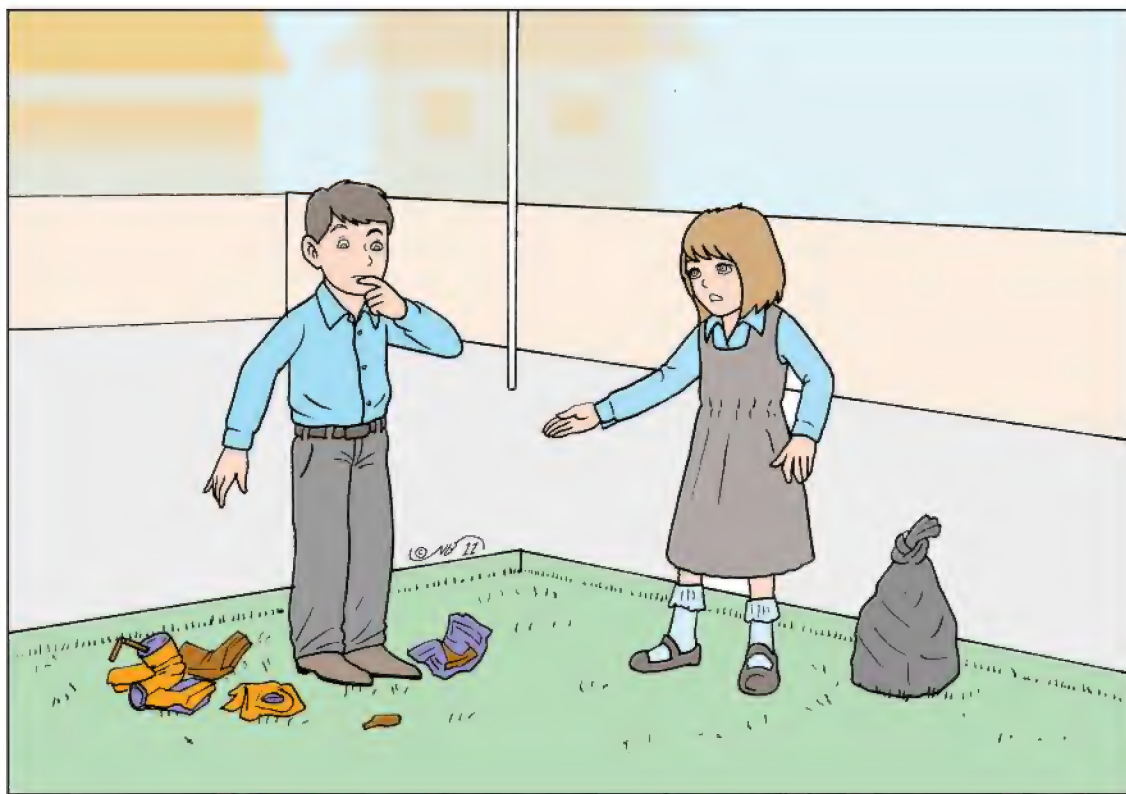
دوور که و تنه وه له سهیرانگاکان و دوور که و تنه وه له و شوینانه ی و
ئاگر کردنه وه شتیکی هه له یه له بهرئه وه ی خاکی کوردستان پاشماوه ی
ته قه مه نی زۆری لیماوه .

چیرۆکیك ده‌رباره‌ی به‌رپرسیاریه‌تی به‌رامبه‌ر به‌مال و قوتابخانه

دیمه‌ن و دیار خوشک و بران، دیمه‌ن کچیکی زیره‌ک بوو لای دایک و باوک و مامۆستاکانی خوشه‌ویست بوو، به‌لام دیار کورپیکی زۆر لاسار بوو. رۆژیك مامۆستا به‌ قوتابیه‌کانی ووت به‌یانی له‌ باخچه‌ی قوتابخانه‌دا سه‌یرانمان هه‌یه‌ بۆیه‌ دیمه‌ن و دیار که هاتنه‌وه‌ مال‌ه‌وه‌ به‌ دایکیان ووت به‌یانی سه‌یرانمان هه‌یه‌ له‌ قوتابخانه‌ خواردنمان بۆ ئاماده‌ بکه‌. به‌یانی که گه‌یشه‌ قوتابخانه‌ پاش نان خواردن و یاری کردن کاتیکی خوشیان برده‌ سه‌ر.

ماموستا قوتابیانی ئاگادار کرده‌وه: خوتان ئاماده بکه‌ن به‌ره و مال‌ه‌وه
برونه‌وه، له‌و کاته‌ی دیمه‌ن و دیار خه‌ریکی کۆکردنه‌وه‌ی که‌لویه‌له‌کانیان
بوون، دیار پاشماوه‌ی فریدایه نیو باخچه‌ی قوتابخانه کاتی‌ک دیمه‌ن
ئه‌م دیاریده‌ی بین‌ی زۆری پی ناخۆش بوو وتی: دیار ئه‌وه چی ده‌که‌ی
کاریکی خراپه ئه‌ی ماموستا هه‌رده‌م ئامۆژگاری نه‌کردوین که باخچه‌ی
قوتابخانه وه‌کو مال‌ه‌وه به‌ پاک و خاوینی رابگرین؟

دیار که گوئی له م قسانه بوو یه کسه ر په شیمان بوو وه ههستی کرد
که مته ر خمه و له ئاستی بهر پر سیاریه تی نیه بهرام بهر به قوتا بخانه،
بویه داوا لیبور دنی له دیمه نی خوشکی کرد و به لنینیدا که هه رگیز کاری
وا دوو باره نه کاته وه و ژینگه ی قوتا بخانه پیس نه کات.

ئىمە چۆن دەزانين كى بهرپرسياره؟

تۆ لەم وانەيەدا چى فير دەبيت.

زۆربەى كات ئىمە دەمانەويّت بزانين كى بهرپرسياره؟ لەم وانەيەدا
چەند پرسىاريك فيردەبيت بۆ ئەوەى يارمەتيت بدات بريار بەدەيت كى
بەرپرسياره.

چەند بىرۆكەيەك بۆ فير بوون

بۆچى ئىمە دەمانەويّت بريار بەدين كى بهرپرسياره؟

زۆرجار ئىمە دەمانەويّت بزانين كى شتيكى باشى كردووه.
- ئازاد ھەموو تواناي خۆى خستە گەر، بۆ ئەوەى يارمەتى منداڵەكان
بدات تافيري خویندەنەوہ بن.

- پياوى ئاگر كوژينهوه
ژيانى منداڵيكى لەناو
بينايەكدا رزگار كرد، كە
ئاگرى گرتبوو.

ئیمه ده‌مانه‌وئیت بزانی کئی کاریکی باشی کردوو، تا سوپاسی بکه‌ین.
 هه‌روه‌ها ده‌مانه‌وئیت پییان بلیین کاریکی باشیان کردوو، هه‌ندی جار
 ده‌مانه‌وئیت خه‌لاتی ئه‌و که‌سانه‌ بکه‌ین که‌ کاری باشیان کردوو.
 هه‌ندی جار شت رووده‌دات که‌ نابیی رووبدات، ئیمه ده‌بیئت بزانی کئی
 به‌رپرسیاره‌.

- یه‌کیک به‌ردی گرتی ئوتۆمبیله‌کان که‌ له‌ پارکه‌که‌دا راوه‌ستابوون.
 - ئه‌و پارهییه‌ که‌ ئازاد له‌سه‌ر می‌زه‌که‌ به‌جی هیشتبوو دیار نه‌ماوه‌.

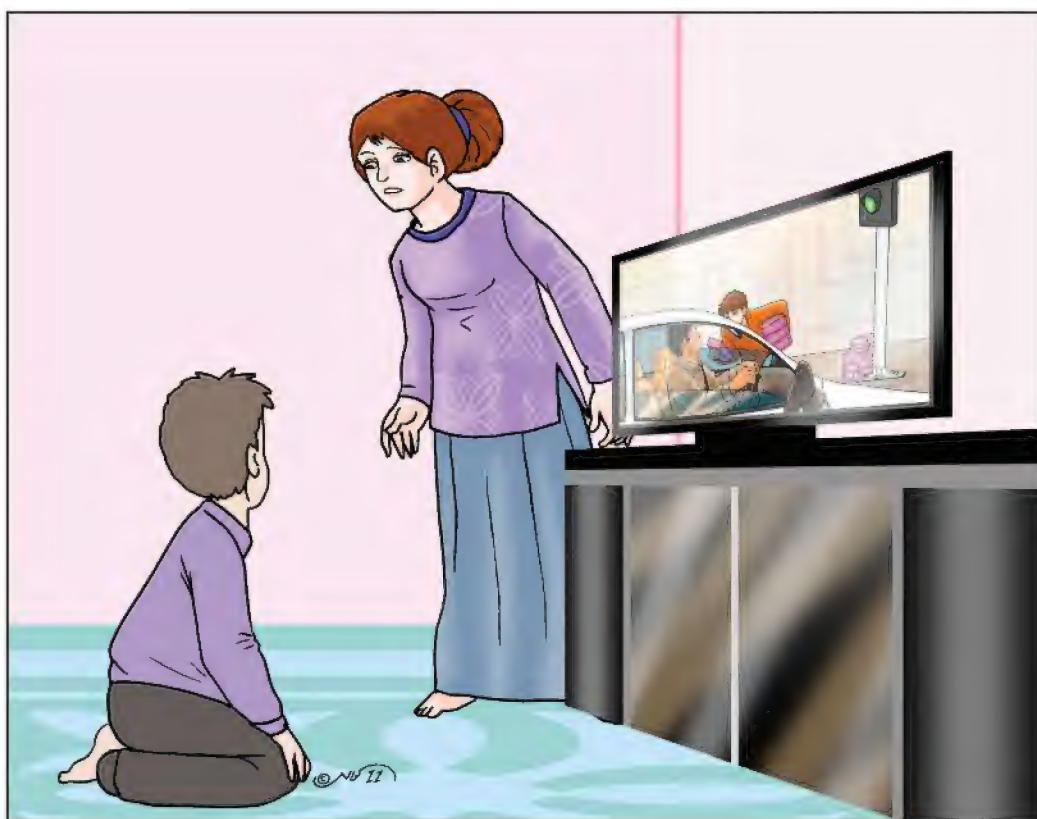
ئیمه ده‌مانه‌وئیت بزانی کئی پارکه‌ی بردوو. ده‌مانه‌وئیت ئه‌و که‌سه‌ی
 بردوویه‌تی بیگیریتیه‌وه‌. ده‌مانه‌وئیت بزانی کئی به‌ردی هاویشتوو،
 ده‌مانه‌وئیت ئه‌و که‌سه‌ زیانه‌که‌ بپژیریت، له‌وانه‌یه‌ ئیمه بمانه‌وئیت به‌
 شیوه‌یه‌کی دادوهرانه‌ سزای ئه‌و که‌سانه‌ بده‌ین ئه‌م کارانه‌یان کردوو.

- زۆربهى كات دهمانهوئىت بزائين بۆچى ئاودهستى (توالىتى) قوتابخانه
 خاوين نىيە. مندالەكان كاغەزى ئاودهستيان لەسەر زەوييەكە فرى
 داوہ. كارگوزارەكان رۆژى جاريك خاوينى دىكەنەوہ.
 دهمانهوئىت بزائين بۆچى توالىتەكە خاوين نىيە، جائەو كاتە بريار
 دەدەين چى لەباريەوہ بكەين. لەوانەيە ياسايەك دەربارەى فرى دانى
 كاغەزى ئاودەست لەسەر زەوى دابنن، لەوانەيە سەبەتەى زۆرتەر لە
 ئاودەستەكە دابنن و بمانەوئىت رۆژى دووجار پاكي بكەينەوہ.

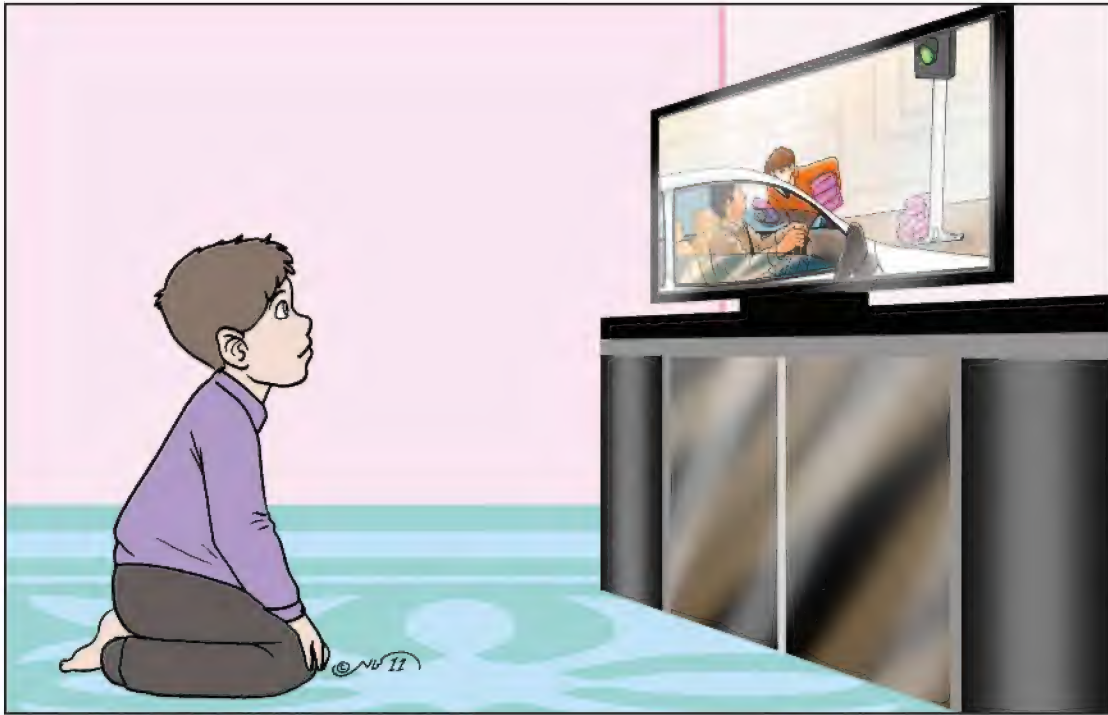

ئارام وتەلەفزیون

ئارام مندالیکى بچووکە و زۆر ھەزى لە سەیرکردنى تەلەفزیونە بەتایبەتیش فىلمى کارتۇن بەلام زۆر لە شاشەى تەلەفزیون نزیك دەکەویتەوہ بۆیە داىكى ھەردەم رینمایى دەکات کە تەلەفزیون دوور بکەویتەوہ تاوہکو چاوہکانى ئازاریان پى نەگات، ئارامیش گوپرایەلى رینمایىہکانى داىكى ناییت.

رۆژیک ئارام سەیری فىلمى کارتۇنى دەکرد لە پرىکدا دەنگىكى نامۆى بیست کە دەیگووت: ئارام بۆ ئازارم دەدەیت؟ تاکەى لە تەلەفزیون نزیك دەییتەوہ؟

ئارام بەسەر سورمانەوێ گۆیی لەم وتانە بوو بەدوای شوینی دەنگە کە
 دەگەرێ دەنگە کەش هەر بەردەوام بوو لە قسەکردن و دەیگوت .. ئارام ئەو
 لە چی دەگەرێ؟ من لەلای تۆم من چاوەکانتم کە تۆ هەردەم ئازاریان
 دەدەیی من زۆر بەدبەختم بەدەست تۆو چونکە بەیانیا و ئیواران ئازارم
 دەدەیت...

ئینجا ئارام دەستی کرد
 بەگریان و فرمیسکی زۆری
 رشت و دەستی کرد بە سپینەوێ
 فرمیسکەکانی و زۆر دلتهنگ
 بوو بۆ چاوەکانی چونکە
 نەیدەزانی نزیکبوونەوێ لە

تەلەفزیۆن ئاۋھا زیان بە چاۋەکانی دەگەییەنی و یەكسەر لە تەلەفزیۆنەكە
دوور كەوتەووە لە دوورەووە بەردەوام بوو لە سەیرکردنی فیلمی كارتونی
.. ئارام زۆر خۆشحال بوو چونكە چاۋەکانی هەستیان بە ئارامی كرد و
لە فرمیسك رشتن وەستان .. لەو ساتەووە ئارام بەلێنیدا كە چیتەر لە
تەلەفزیۆن نزیك نەكەوێتەووە.

قصص تربوية هادفة

محمد حافظ

عمان- ٢٠٠٣

لەو چیرۆكەدا فێردابین:-

- * چۆن بەرنامەیهك دابنێین بۆ سەیرکردنی تەلەفزیۆن.
- * دانیشتن بەرانبەر تەلەفزیۆن بە شیوەیهكی دروست.
- * لەگەڵ دایك و باوكمان سەیری بەرنامەیهكی كۆمەلایەتی دەكەین.

چالاکی

١. ناسینی ئامێرەکانی گەياندن لە مالهووە. باسکردنی لەلایەن
مامۆستاووە.
٢. هۆشیاری سەیرکردنی تەلەفزیۆن ئەرکی هەموومانە.

گفتوگۆکردن.

زیانەکانی لە نزیكەووە سەیرکردنی تەلەفزیۆن باس بكە ؟ گفتوگۆکردن
لەلایەن مامۆستاووە.

به پرسياريه تي و رووداني کاره سات

زانا و دانا دوو قوتابین له شاری خانه قین، مالیان له گهره کیکی نوییه و قوتابخانه ی نییه بۆ بهردهوام بوون له خویندن، روژانه له شهقامیکی سه رهکی دهپه رنه وه بۆ ئه و قوتابخانه ییه ی له و بهری شهقامه که یه . روژیک له کاتی چوونیان بۆ قوتابخانه و په رینه وه له شهقامه که ، ئوتوموبیل له زانای دا و گه یان دیانه نه خوشخانه و نه شته ر گهری بۆ کرا . پاش ماوه یه ک چاک بووه وه و باری ته ندروستی باش بوو ، دانای برای له ئه نجامی ئه م رووداوه تووشی ترس و دلته نگي بوو . له قوتابخانه دووا که وت چونکه زانای برای دووا که وت بوو له قوتابخانه به هۆی بهرکه وتنی و زامدار بوونی .

پرسیار/ کى بهرپرسیاره له مرووداوه؟:

۱. دایک و باوک.

۲. قوتابخانه.

۳. شارهوانی.

۴. پهروهردنه.

۵. پولیسى هاتوچو.

- گفتوگو کردن له لایه ن گروپی قوتابیان هۆکاری کى بوو؟

- روودانى کارهساته که و بهرپرس له وکاره کى بوو؟ چوون؟

- هه موومان هاوکاری یه کتر بکهین به تایبهتی ئهوانه ی سهروهه بو.

- هوشیاری له رووداوی هاتوچوو پاراستنی گیانی هاولاتی.

فەرھەنگۆك

بەھا: ئەو شتانەى كە لای تۆ راستن، سەرچاوەى بیروړا و دابونەریتە،
خیزانى تۆ و بەھاكانە

سوودەكان: ئەو شتە باشانەن كە لە ئەنجامى كاریك بە دى دیت.
دەست بەسەرداگرتن: كاتیك دەسەلاتیك هەبیت لەسەر كەسیك
بەپێى یاسا

زانپاری: راستین یان زانیاری دەربارەى شتیك یان زانین دەربارەى
شتیك.

كیشە: پرسپارەكە پێویستە چارەسەر بكریت یان بیر لەچارەسەرکردنى
بكریت، هەروەها بارىكى سەختە

كارامەبى: ئەو توانایانەى كە پێویستت پى هەیه لە جیبەجى كردنى
كارىك دا

ئامرازەكان: ئەو شتانەن كە یارمەتى كەسیك دەدەن كە كارىك
جیبەجى بكات یان كیشەیهك چارەسەر بكات